

DERS ÖZETİ • 8. ÜNİTE: 21. YÜZYILIN EŞİĞİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya

Soğuk Savaş'ın 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla bitişi, yeni devletler, bölgesel çatışmalar ve küreselleşme bu ünitenin ana eksenidir.

1 Soğuk Savaş'ın Sonu

- SSCB'de 1980'lerde ekonomik sıkıntılar büyüdü.
- Glasnost ve perestroyka reformları başladı.
- Berlin Duvarı 9 Kasım 1989'da yıkıldı.
- Almanya 1990'da birleşti.
- SSCB 1991 sonunda dağıldı.

2 Yeni Dünya Düzeni

- İki kutuplu düzen sona erdi.
- Varşova Paktı 1991'de feshedildi.
- Maastricht (1992) AB'nin temelini attı.
- 11 Eylül 2001 güvenliği öne çıkardı.

3 Bölgesel Çatışmalar

- Irak 1990'da Kuveyt'i işgal etti.
- 1991'de Körfez Savaşı yaşandı.
- Yugoslavya dağıldı.
- Bosna'da 1992-1995 arası savaş oldu.

4 Türkiye ve Yeni Dönem

- Türkiye'nin çevresinde harita değişti.
- Beş Türk cumhuriyeti 1991'de bağımsız oldu.
- Türkiye bu devletlerin bağımsızlığını tanıdı.
- Ortak dil ve kültür ilişkisi hızlandırdı.

5 Küreselleşme

- Ülkeler ekonomi ve iletişimde bağlandı.
- İnternet süreci hızlandırdı.
- Krizler ülkeler arasında hızla yayılır.
- Yerel kültürlerin korunması tartışılır.

Soğuk Savaş Öncesi ve Sonrası

Konu	Soğuk Savaş Döneminde	Soğuk Savaş'tan Sonra
Dünya düzeni	İki kutuplu (ABD ve SSCB)	İki kutuplu düzen bitti
Askerî bloklar	NATO ve Varşova Paktı	Varşova Paktı feshedildi (1991)
Almanya	Doğu ve Batı olarak bölünmüş	1990'da birleşti
SSCB	Tek ve güçlü bir birlik	1991'de dağıldı
Öne çıkan sorun	Bloklar arası rekabet	Bölgesel çatışmalar ve terör

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 SIRALAMA

Berlin Duvarı'nın yıkılması, SSCB'nin dağılması ve Almanya'nın birleşmesini sırala.

- 1 Yılları yaz: 1989, 1991, 1990.
- 2 Yılları küçükten büyüğe diz.
- 3 Olay adlarını bu sırayla yaz.

Cevap: Berlin Duvarı → Almanya'nın birleşmesi → SSCB'nin dağılması

ÖRNEK 2 NEDEN-SONUÇ

SSCB'nin dağılması Türk dış politikasına hangi yeni alanı açtı?

- 1 Dağılmanın sonucu: yeni devletler kuruldu.
- 2 Türkiye ile ortak bağı olanlar: Türk cumhuriyetleri.
- 3 İkisini bağla: yeni ilişkiler kuruldu.

Cevap: Türk cumhuriyetleriyle yakın ilişkiler

ÖRNEK 3 KAVRAM

Bir ülkedeki ekonomik kriz kısa sürede başka ülkeleri etkiledi. Kavram nedir?

- 1 Anahtar fikir: ülkeler arası sıkı bağ.
- 2 Bağın alanı: ekonomi ve iletişim.
- 3 Tanıma uyan kavramı seç.

Cevap: Küreselleşme

ÖRNEK 4 ELEME

Kazakistan, Macaristan, Özbekistan: hangisi 1991'de bağımsız olan Türk cumhuriyeti değildir?

- 1 SSCB'den ayrılan Türk devletlerini hatırla.
- 2 Listede SSCB dışında kalanı bul.
- 3 O ülkeyi ele.

Cevap: Macaristan

ÖRNEK 5 YARGI

"Soğuk Savaş'ın sonu kalıcı barış getirmedi." yargısını iki örnekle destekle.

- 1 Bitiş yılını hatırla: 1991.
- 2 Yakın tarihli çatışmaları listele.
- 3 Yıllarını kontrol et: 1991 ve 1992–1995.

Cevap: Körfez Savaşı ve Bosna Savaşı

MİNİ TEST

21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Berlin Duvarı hangi yıl yıkıldı?

- A) 1989 B) 1990
C) 1991 D) 2001

3. Hangisi 1991'de bağımsız olan Türk cumhuriyetlerinden değildir?

- A) Azerbaycan B) Kırgızistan
C) Macaristan D) Türkmenistan

5. Irak 1990'da hangi ülkeyi işgal etti?

- A) Kuveyt B) İran
C) Suriye D) Ürdün

7. "Bir ülkedeki kriz kısa sürede başka ülkelere yayıldı." Bu durum hangi kavramla açıklanır?

- A) Sömürgecilik B) Bloklama
C) Küreselleşme D) Ulusçuluk

9. Soğuk Savaş'ın sonunda 1991'de feshedilen askerî ittifak hangisidir?

- A) NATO B) Varşova Paketi
C) Avrupa Birliği D) Birleşmiş Milletler

2. Soğuk Savaş'ın kesin olarak sona erdiğini gösteren gelişme hangisidir?

- A) Almanya'nın birleşmesi B) SSCB'nin dağılması
C) Körfez Savaşı D) Maastricht Antlaşması

4. Glasnost ve perestroyka hangi devletin reformlarıdır?

- A) ABD B) Almanya
C) Yugoslavya D) SSCB

6. 1992'de imzalanan Maastricht Antlaşması hangi yapının temelini attı?

- A) NATO B) Avrupa Birliği
C) Varşova Paketi D) Birleşmiş Milletler

8. 1992-1995 yılları arasında ağır bir savaşın yaşandığı yer hangisidir?

- A) Kırım B) Kuveyt
C) Berlin D) Bosna

10. 11 Eylül 2001 saldırılarının uluslararası gündeme etkisi hangisidir?

- A) Soğuk Savaş başladı B) Almanya bölündü
C) Terörle mücadele öne D) SSCB yeniden kuruldu
çıkı

Cevap anahtarı

1. A · Duvar 9 Kasım 1989'da yıkıldı.

3. C · Macaristan SSCB'nin parçası değildi.

5. A · Kuveyt'in işgali Körfez Savaşı'na yol açtı.

7. C · Ülkeler arası sıkı ekonomik bağ küreselleşmenin sonucudur.

9. B · Doğu Bloku'nun askerî ittifakı Varşova Paketi'di.

2. B · İki kutuplu düzen SSCB'nin 1991'de dağılmasıyla bitti.

4. D · Bu reformlar 1980'lerin ikinci yarısında SSCB'de başladı.

6. B · Antlaşma Avrupa Birliği'nin temelini oluşturdu.

8. D · Yugoslavya'nın dağılmasıyla Bosna'da savaş çıktı.

10. C · Saldırıların güvenliği ve terörle mücadeleyi gündemin başına taşıdı.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/derler/12-sinif-inkilap-tarihi-8-unite-21-yuzyilin-esiginde-turkiye-ve-dunya-konu-anlatimi